

ALMINDELIGE LEVERINGSBETINGELSER

for støbegods mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige samt inden for disse lande. Udgivet i 1995 af Hovedorganisationen Dansk Industri og Danske Støberiers Brancheforening, Danmark, Metalliteoltisuuden Keskusliitto - Metallindustriens Centralforbund r.y., Finland, Teknologibedriftenes Landsforening, Norge, samt Sveriges Verkstadsindustrier og Svenska Gjuteriforeningen, Sverige.

Præambel

Følgende leveringsbetingelser er FE Støberiets almindelige leveringsbetingelser. De tager udgangspunkt i NLG95, men følgende punkter er tilføjet og/eller ændret: Pkt. 3, pkt. 18 – 19, pkt. 33 – 52.

Anvendelse

1. Nedenstående almindelige leveringsbetingelser finder anvendelse såfremt parterne skriftligt eller på anden måde har aftalt dem. Gælder leveringsbetingelserne for en leverance, skal eventuelle fravigelser ske ved skriftlig aftale mellem parterne.

Produktinformation

2. Oplysninger i produktinformation og prislister er kun bindende i det omfang aftalen udtrykkeligt henviser til dem.

Tegninger og andre tekniske dokumenter

3. Alle tegninger og andre tekniske dokumenter vedrørende støbegodset eller fremstillingen heraf som før eller efter aftalens indgåelse overlades fra den ene part til den anden, tilhører den part, som har udleveret dem. Modtagne tegninger, andre tekniske dokumenter eller teknisk information kan ikke uden samtykke fra den anden part anvendes til andet end det, der var formålet med overladelsen. Uden samtykke fra den anden part må det nævnte materiale ikke kopieres, reproduceres, overgives til eller på anden måde bringes til tredjemands kundskab, bortset fra i produktions- eller udviklingsøjemed.

Modeller, værktøj og udstyr

4. Modeller, værktøj og udstyr som køberen tilvejebringer til opfyldelse af aftalen, forbliver hans ejendom. Køberen skal betale for sælgerens kontroljustering og komplettering af køberens modeller, værktøj eller udstyr.

5. Modeller, værktøj eller udstyr som sælgeren tilvejebringer til opfyldelse af aftalen, skal betales af køberen og bliver hans ejendom. Hans ejendomsret omfatter dog ikke sælgerens indløbs- og efterfødningsystem. Sælgeren skal mærke modeller, værktøj og udstyr som tilhører køberen. Sælgeren har dog ret til, helt eller delvist at nægte at udlevere modeller, værktøj eller udstyr, som han har fremstillet eller ladet fremstille, hvis det med rimelighed kan antages, at hans tekniske erfaringer derved blotlægges og han som følge heraf påføres et efter omstændighederne nævneværdigt tab. Sælgeren skal i så fald godtgøre køberen værdien af det tilbageholdte. Såfremt det påhviler sælgeren at fremstille modeller eller værktøj skal køberen betale omkostningerne ved genfremstilling eller reparation på grund af slitage. Det samme gælder ved genfremstilling eller reparation af andre årsager, som ikke skyldes sælgeren.

6. Sælgeren må ikke uden køberens tilladelse anvende køberens modeller, værktøj og udstyr til andetformål end opfyldelse af aftalen. Sådanne modeller, værktøj og udstyr må ej heller af sælgeren overgives til tredjemand eller på anden måde bringes til dennes kundskab. Som tredjemand gælder ikke underleverandører til sælgeren som producerer emnerne.

7. Sælgeren skal sørge for oplagring af modeller, værktøj og udstyr, så længe leverancer pågår. Såfremt modeller, værktøj og udstyr der tilhører køberen, forbliver hos sælgeren efter sidste aftalte støbning, påhviler det denne at sørge for opbevaring for køberens regning og risiko. Enhver forpligtelse for sælgeren vedrørende modeller, værktøj og udstyr ophører tre år efter leveringens afslutning. Sælgeren skal dog så vidt muligt

give køberen underretning, inden der træffes beslutning om skrotning, udrangering eller lignende foranstaltninger.

8. Køberen afgør hvorvidt ham tilhørende modeller, værktøj og udstyr som befinder sig hos sælgeren skal forsikres. Køberen skal i så fald betale de hermed forbundne omkostninger.

9. Køberen bærer omkostningerne og risikoen ved forsendelse til og fra sælger af modeller, værktøj og udstyr.

10. Køberen er forpligtet til at holde sælgeren skadesløs for alle følger af eventuelle søgsmål, der måtte blive anlagt mod sælgeren som følge af dennes fremstilling af støbegods, der er dækket af patent, mønster, varemærke eller anden eneret, hvis fremstilling har fundet sted efter køberens specificerede anvisning, tegning, prøve, model, værktøj eller andet udstyr.

Vægt

11. Den af køberen og sælgeren forud for støbningen beregnede vægt er alene vejledende, og prisen skal ved afvigelser korrigeres på grundlag af den faktiske vægt fremkommet ved prøvestøbning.

Prøvestøbninger

12. Seriefremstillet støbegods skal være i overensstemmelse med de prøvestøbninger, som køberen har godkendt og fremstillingen påbegyndes ikke, før skriftlig godkendelse er modtaget fra køberen.

Prøver

13. Såfremt parterne har aftalt, at støbegodset før levering skal gennemgå en prøve for undersøgelse af, hvorvidt støbegodset opfylder bestemte krav, skal prøven udføres hos sælgeren eller på et andet sted, som han finder hensigtsmæssigt. Såfremt tekniske krav til prøven ikke er angivet i aftalen, skal denne udføres i overensstemmelse med sædvane i støbeindustrien i sælgers land.

14. Såfremt køberen har fremsat ønske om at blive underrettet, skal sælgeren underrette køberen om en sådan prøve med et tilstrækkeligt langt varsel til, at køberen kan overvære denne. Prøve kan afholdes, selv om køberen ikke er repræsenteret, dersom han har modtaget sådan underretning. Sælgeren skal føre protokol over prøven. Prøveprotokollen skal sendes til køberen. Prøveprotokollen skal anses for at give en korrekt beskrivelse af prøvens gennemførelse og dennes resultat, medmindre køberen beviser noget andet.

15. Såfremt støbegodset ved en sådan prøve viser sig ikke at være kontraktmæssigt, skal sælgeren, medmindre køberen accepterer afvigelsen, så hurtigt som muligt sørge for, at støbegodset bringes i overensstemmelse med aftalen. På køberens forlangende skal ny prøve derefter udføres. Var manglen ubetydelig kan ny prøve dog ikke forlanges.

16. Medmindre anden fordeling er aftalt, bærer sælgeren alle omkostninger ved sådanne prøver, som udføres hos sælgeren. Køberen bærer dog alle omkostninger for sine repræsentanter, herunder disses rejse- og opholdsudgifter, i forbindelse med sådanne prøver.

Levering

17. Er leveringsklausul aftalt fortolkes denne i henhold til de ved aftalens indgåelse gældende Incoterms.

Sælgeren er ikke forpligtet til at emballere støbegodset, medmindre andet er udtrykkeligt aftalt.

Er ingen leveringsklausul aftalt anses levering for sket "Ex Works", eksklusiv emballage. Sælger må altid levere plus / minus 10% i forhold til antallet på den givne ordre.

18. Såfremt køberen ønsker sine modeller, værktøj eller udstyr returneret, er sælger fra samme dag dette meddeles, berettiget til at stoppe indeværende ordrer uanset om de er bekræftet eller ej og/eller fuldt leverede. Sælger er berettiget til en min. betaling for returnering af udstyr på min. kr. 750,00 pr. modeludstyr. Køber skal betale transport og returnering og emballage inden modeller afsendes fra sælger. Ligeledes skal alle andre udeståender være afregnet først. Såfremt der er en aftale om at sælger har emner på lager for køber skal disse også være aftaget og betalt inden køber er berettiget til at få modeller returneret.

19. Gør køberen brug af sin ret efter pkt. 18, da frafalder sælger forpligtelse til at afhjælpe manglerne som angivet i pkt. 38.

Leveringstid. Forsinkelse

20. Såfremt parterne i stedet for et bestemt leveringstidspunkt har angivet et tidsrum, inden for hvilket levering skal finde sted, anses dette tidsrum at løbe fra indgåelsen af aftalen. Punkterne 20-27 kan ikke gøres gældende for fremstilling af model og produktionsudstyr samt fremstilling af prøver. Levering af prøver har altid risiko for forsinkelse. Så snart prøver er leveret er køber forpligtet til at betale for model og produktionsudstyr samt prøver. Ordre på model og produktionsudstyr samt fremstilling af prøver kan ikke annulleres efter, at køber har ordrebekræftet uden at der betales 100% af ordrens beløb.

21. Finder sælgeren, at han ikke kan levere i rette tid, eller må forsinkelse fra hans side anses for sandsynlig, skal han uden ugrundet ophold give køberen skriftlig meddelelse herom og samtidig angive årsagen til forsinkelsen så vidt muligt del tidspunkt, da levering påregnes at kunne finde sted. Undlader sælgeren at give den ovennævnte meddelelse skal han, uanset bestemmelserne i punkterne 23 og 24, erstatte køberen de merudgifter, denne påføres som følge af den manglende meddelelse.

22. Hvis forsinkelse med levering skyldes nogen omstændighed, som i henhold til punkt 54 udgør en ansvarsfrihedsgrund eller skyldes køberens handling eller undladelse, forlænges leveringstiden i det omfang, hvori det efter omstændighederne skønnes rimeligt. Leveringstiden skal forlænges, selv om årsagen til forsinkelsen indtræffer efter udløbet af den oprindeligt aftalte leveringstid.

23. Hvis sælgeren ikke leverer støbegodset i rette tid og parterne efter meddelelse i henhold til punkt 21 ikke er blevet enige om en udsat leveringstid, er køberen berettiget til konventionalbod fra den dag, hvor levering skulle have fundet sted. Konventionalboden udgør 0,5% for hver hele uge, forsinkelsen varer, beregnet af den del af den aftalte købesum, som dækker den del af støbegodset, der på grund af forsinkelsen ikke kan tages i brug som forudsat.

Konventionalboden kan ikke overstige 7,5% af dette beregningsgrundlag.

Konventionalboden forfalder til betaling ved skriftligt påkrav fra køberen, dog tidligst når det af forsinkelsen omfattede støbegods leveres eller eventuelt på det tidspunkt, hvor køberen hæver aftalen i henhold til punkt

24. Køberen fortaber sin ret til konventionalbod, såfremt han ikke har fremsat skriftligt krav herom inden 6 måneder efter, at levering skulle have fundet sted.

25. Såfremt køberen er berettiget til maksimal konventionalbod i henhold til punkt 23, og støbegodset fortsat ikke leveres, kan køberen ved skriftlig meddelelse til sælgeren kræve levering og fastsætte en sidste, rimelig frist, som ikke kan være kortere end 1 uge.

Såfremt sælgeren heller ikke leverer inden for den fastsatte frist og dette ikke skyldes forhold, som køberen bærer ansvaret for, kan køberen ved skriftlig meddelelse til sælgeren hæve aftalen for så vidt angår den del af støbegodset, som ikke kan tages i brug som forudsat.

Køberen har, såfremt han således hæver aftalen, herudover krav på erstatning for det tab, han har lidt ved sælgerens forsinkelse, dersom tabet overstiger den maksimale konventionalbod, han har kunnet kræve i henhold til punkt 23. Denne erstatning kan ikke overstige 7,5% af den del af den aftalte købesum, som dækker den del af støbegodset, for hvilken aftalen hæves.

Køberen har desuden ret til ved skriftlig meddelelse til sælgeren, at hæve aftalen, såfremt det står klart, at der vil indtræffe en forsinkelse, som efter reglerne i punkt 23 ville give køberen ret til maksimal konventionalbod. Ved en sådan ophævelse har køberen ret til såvel maksimal konventionalbod som erstatning i henhold til nærværende punkts tredje stykke.

Bortset fra konventionalbod i henhold til punkt 23 og ophævelse med begrænset erstatning i henhold til punkt 24 er ethvert krav fra køberen i anledning af sælgerens forsinkelse udelukket. Denne begrænsning i sælgerens ansvar gælder ikke, såfremt sælgeren har gjort sig skyldig i grov uagtsomhed.

26. Finder køberen, at han ikke vil kunne modtage støbegodset på den aftalte dag, eller må forsinkelse fra hans side anses som sandsynlig, skal han uden ugrundet ophold give sælgeren skriftlig meddelelse herom og samtidig angive årsagen til forsinkelsen samt så vidt muligt det tidspunkt, da modtagelse påregnes at kunne finde sted.

Undlader køberen at modtage støbegodset på den aftalte dag, er han desuagtet forpligtet til at erlægge enhver af levering betinget betaling, som om levering af det pågældende støbegods havde fundet sted. Sælgeren skal sørge for, at støbegodset opbevares for køberens regning og risiko. På køberens anmodning skal sælgeren forsikre støbegodset for køberens regning.

27. Medmindre køberens i punkt 26 angivne undladelse skyldes noget i punkt 54 nævnt forhold, kan sælgeren

skriftligt opfordre køberen til at modtage støbegodset inden for en rimelig tid.

Undlader køberen at gøre dette inden for et sådant tidsrum - af årsager, som sælgeren ikke bærer ansvaret for - er sælgeren berettiget til ved skriftlig meddelelse til køberen at hæve aftalen for den leveringsklare del af støbegodset, som på grund af køberens undladelse ikke bliver leveret. Sælgeren har da ret til erstatning for den skade, som køberens misligholdelse har påført ham. Erstatningen kan ikke overstige den del af kø- besummen, der dækker den del af støbegodset, som ophævelsen omfatter.

Betaling

28. Medmindre andet er aftalt, forfalder den aftalte købesum til betaling med en tredjedel ved aftalens indgå- else og med en tredjedel ved sælgerens skriftlige meddelelse om, at den væsentlige del af støbegodset er rede til levering. Restbeløbet erlægges ved leveringen af støbegodset. Ordre på fremstilling af model og produktionsudstyr samt fremstilling af prøver betales med 50% inden opstart og 50% ved levering af prøver – disse beløb kan ikke krediteres og skal betales uanset.

29. Betaler køberen ikke til aftalt tid, har sælgeren fra forfaldsdagen krav på morarente med den rentesats, som gælder i henhold til lovgivning om renter ved forsinket betaling i sælgerens land. Såfremt sælgerens land er Danmark, skal morarenten dog udgøre den officielt fastsatte diskonto med tillæg af 9 procentpoint.

30. Såfremt køberen ikke efter 3 måneder har betalt det forfaldne beløb, er sælgeren berettiget til ved skrift- lig meddelelse til køberen at hæve aftalen og foruden morarente at kræve erstatning af køberen for det tab, han har lidt. Erstatningen kan ikke overstige den aftalte købesum.

31. Uanset hvad der er bestemt i punkterne 4 og 5, kan sælgeren tilbageholde modeller, værktøj og udstyr tilhørende køberen, indtil støbegodset er betalt. Denne ret gælder også vedrørende betaling til sælgeren for dennes fremstilling, kontrol, justering og komplettering af modeller, værktøj og udstyr.

Ejendomsforbehold

32. Enhver leverance sker på grundlag af følgende nærmere beskrevet ejendomsforbehold. Dette gælder også for alle fremtidige leverancer, uden at dette nødvendigvis påberåbes udtrykkeligt for den enkelte leve- rances vedkommende:

33. Støbegodset samt modeller, værktøj og udstyr som sælgeren skal tilvejebringe i henhold til punkt 5 for- bliver sælgerens ejendom, indtil betaling er erlagt fuldt ud.

34. Køber er berettiget til at videresælge de af ejendomsforbeholdet omfattende varer som et led i virksom- hedens almindelige drift. Køber fremsender sælger med omgående virkning samtlige fordringer, som han måtte erhverve ved videresalg til sin kunde eller tredjemand, svarende til sælgers tilgodehavende inkl., moms uden henseende til, om de af ejendomsforbeholdet omfattende varer, er videresolgt før eller efter forarbejdning. Sælger accepterer denne transport. Køber er fortsat bemyndiget til at inddrive fordringen hos sin kunde. Sælger forbeholder sig ret til at tilbagekalde denne beføjelse, hvis køber ikke overholder sine betalingsforpligtigelser. I dette tilfælde påhviler det køber at give sælger meddelelse om fremsendte fordrin- ger og disses skyldnere, at afgive samtlige nødvendige oplysninger vedrørende inddrivelse, at stille alle på- krævede bilag til rådighed for håndhævelsen, og at give meddelelse til sin kunde om transporten.

35. En be- eller forarbejdning af de af ejendomsforbeholdet omfattende varer, foretager køberen for sælger, uden at der for sælger opstår forpligtigelse af nogen art i denne anledning. Ved forarbejdning, forbindelse, sammenføring eller sammenblanding af de af ejendomsforbeholdet omfattede varer og andre varer som ikke tilhører sælger, erhverver sælger sig en medejendomsret til de nye varer, svarende til forholdet mellem fakturaværdien af de af ejendomsforbeholdet omfattende varer og fakturaværdien af de øvrige varer. Køber op- bevarer de nye varer vederlagsfrit for sælger.

36. Misligholder køber nærværende aftale er sælger berettiget til at tilbagetage de af ejendomsforbeholdet omfattende varer, og køber er forpligtiget til at udlevere de pågældende varer til sælger. En sådan tilbageta- gelse af varerne indebærer ikke at kontrakten hæves, medmindre sælger erklærer dette skriftligt.

37. Køber er forpligtet til, for egen regning, at forsikre de af ejendomsforbeholdet omfattende varer i tilstræk- keligt omfang mod tyveri, ødelæggelse, brand og vandskade.

Ansvar for mangler

38. Sælgeren er forpligtet til at afhjælpe alle mangler, som skyldes fejl i konstruktion, materiale eller fremstilling, ved at foretage reparation eller udskiftning af støbegodset i overensstemmelse med punkterne 39-51 nedenfor. Sælgerens ansvar efter første stykke omfatter ikke mangler, som skyldes konstruktion, modeller, værktøj eller udstyr, som han ikke selv har udført eller i øvrigt er ansvarlig for.

39. Sælgerens ansvar omfatter kun mangler, som viser sig inden et år fra den dag, støbegodset blev leveret. Anvendes støbegodset mere intensivt, end det er aftalt eller kan anses forudsat ved aftalens indgåelse, forkortes denne periode forholdsmæssigt. Sælgerens ansvar omfatter kun normale fejl ved støbegods, dvs. ikke pinholes, indeslutninger, revner, mikrosugninger, overfladefejl og lignende fejl mindre end 4 mm. i omkreds og dybde. Ligeledes kan emner ikke reklameres for hårde, såfremt hårdheden kan måles indenfor normal tolerance. Såfremt der er mindre end 3 mm. bearbejdningstillæg fra alle flader på rågods til bearbejdningsmål bortfalder reklamationsretten da de fleste fejl vil ligge i overfladen indenfor 3 mm. Hvis ikke andet er aftalt, er støbetolerancer CT8 gældende for maskinformede emner og CT 12 for håndformede emner. Ligger en afvigelse indenfor disse tolerancer kan den ikke gøres gældende som reklamation.

40. For dele, som er udskiftet eller repareret ifølge punkt 38, påtager sælgeren sig de samme forpligtelser, som gælder for det oprindelige støbegods i et tidsrum af 1 år. For støbegodsets øvrige dele forlænges den i punkt 39 nævnte periode kun med det tidsrum, støbegodset ikke har kunnet anvendes som følge af de i punkt 38 nævnte mangler.

41. Køberen skal give skriftlig meddelelse om en mangel til sælgeren uden ugrundet ophold, efter at manglen har vist sig, og i intet tilfælde senere end 2 uger efter, at den i punkt 39 nævnte frist er udløbet, jf. punkterne 40 og 51. Meddelelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorledes manglen ytrer sig. Såfremt der er grund til at tro, at manglen kan medføre risiko for skade, skal sådan meddelelse gives straks. Såfremt køberen ikke skriftligt underretter sælgeren om en mangel inden for de frister, som er angivet i dette punkt, mister køberen sin ret til at fremsætte krav i anledning af manglen.

42. Efter at have modtaget skriftlig meddelelse fra køberen i henhold til punkt 41 skal sælgeren afhjælpe manglen uden ugrundet ophold. Sælgeren skal selv bære omkostningerne ved sådan afhjælpning i henhold til bestemmelserne i punkterne 38-50. Reparationen foretages hos sælgeren, medmindre sælgeren finder det hensigtsmæssigt, at reparationen finder sted hos køberen. Når reparationen skal finde sted hos sælgeren, skal køberen returnere støbegodset til sælgeren. Kræver demontering og montering af delen speciel fagkundskab, er køberen forpligtet til at foretage sådan demontering og montering. Er en sådan speciel fagkundskab unødvendig, er sælgerens forpligtelse vedrørende den mangelfulde del opfyldt, når han har leveret en tilbørligt repareret eller udskiftet del til køberen.

43. Såfremt køberen har afgivet en sådan meddelelse, som nævnt i punkt 41, og det viser sig, at der ikke foreligger nogen mangel, som sælgeren bærer ansvaret for, har sælgeren ret til godtgørelse for det arbejde og de omkostninger, reklamationen har påført ham.

44. Såfremt eventuel demontering og montering medfører indgreb i andet end støbegodset, påhviler arbejdet og omkostningerne herved køberen.

45. Enhver forsendelse i forbindelse med reparation eller udskiftning skal ske for sælgerens regning og risiko. Køberen skal følge sælgerens instruktioner om forsendelsesmåde.

46. Køberen skal bære de meromkostninger, som sælgeren påføres ved afhjælpning af mangler som følge af, at støbegodset befinder sig på et andet sted end det i aftalen angivne bestemmelsessted eller - hvis et sådant ikke er angivet - leveringsstedet.

47. Mangelfulde dele, som udskiftes i henhold til punkt 38, stilles til sælgerens disposition og bliver hans ejendom.

48. Såfremt sælgeren ikke inden rimelig tid opfylder sine forpligtelser i henhold til punkt 42, kan køberen skriftligt give sælgeren en sidste frist for opfyldelse. Er forpligtelserne ikke opfyldt inden udløbet af den fastsatte frist, kan køberen efter eget valg.

a) for sælgerens regning og risiko lade udføre de reparationer, som er nødvendige, forudsat, at han gør dette på en fornuftig og rimelig måde, eller

b) kræve forholdsmæssigt afslag, dog højst 15% af den aftalte købesum. Såfremt manglen er væsentlig, kan køberen i stedet hæve aftalen ved skriftlig meddelelse til sælgeren. Køberen har også ret til således at hæve aftalen, såfremt manglen efter tiltag, som nævnt under a), fortsat er væsentlig. Køberen kan ved ophævelse kræve erstatning for sit tab, dog højst 15% af den aftalte købesum.

49. Sælgerens ansvar omfatter ikke mangler, forårsaget af materiale, som er tilvejebragt af køberen.

50. Sælgerens ansvar omfatter kun mangler, som opstår under de i aftalen forudsatte arbejdsforhold og un- der korrekt anvendelse af støbegodset.

Ansaret omfatter ikke mangler, som skyldes årsager, opstået efter at risikoen er gået over på køberen. An- svaret omfatter for eksempel ikke mangler, der skyldes mangelfuld vedligeholdelse, urigtig montering foreta- get af køberen, ændringer foretaget uden sælgerens skriftlige samtykke eller reparationer, som køberen har udført på fejlagtig måde. Endelig omfatter ansaret ikke normal slitage og forringelse.

51. Uanset bestemmelserne i punkterne 38-50 gælder sælgerens mangelsansvar ikke for nogen del af stø- begodset ud over 5 mdr. fra den, punkt 39 nævnte periodes begyndelse. Såfremt sælger kan eftervise produktionsdato for de leverede varer er denne at regne som leveringsdato, selv om denne ligger inden en reel leveringsdato.

52. Sælgeren har intet ansvar for mangler ud over det i punkterne 38-51 foreskrevne. Dette gælder ethvert tab, manglen må forårsage, herunder forgæves bearbejdning, driftstab, tabt fortjeneste og andre økonomi- ske konsekvenstab. Denne begrænsning i sælgerens ansvar gælder ikke dersom han har gjort sig skyldig i grov uagtsomhed.

Ansvar for tingsskade forvoldt med støbegodset

53. Køberen skal holde sælgeren skadesløs i den udstrækning, sælgeren pålægges ansvar over for tredje- mand for sådan skade og sådant tab, som sælgeren efter dette punkts andet og tredje stykke ikke er ansvar- lig for over for køberen.

Sælgeren er ikke ansvarlig for skade, forvoldt af støbegodset:

- a) på fast ejendom eller løsøre, som indtræder, medens støbegodset er i køberens besiddelse.
- b) på produkter, der er fremstillet af køberen, eller på produkter, hvori disse indgår, eller for skade på fast ejendom eller løsøre, som disse produkter som følge af støbegodset forårsager.

I intet tilfælde er sælgeren ansvarlig for driftstab, tabt fortjeneste eller andre økonomiske konsekvenstab.

De nævnte begrænsninger i sælgerens ansvar gælder ikke, hvis han har gjort sig skyldig i grov uagtsomhed. Hvis tredjemand fremsætter krav mod en af parterne om erstatningsansvar i henhold til dette punkt skal denne part straks underrette den anden herom.

Sælger og køber er gensidigt forpligtet til at lade sig sagsøge ved den domstol eller voldgiftsret, som be- handler erstatningskrav, der er rejst mod en af dem på grundlag af en skade eller et tab, som påstås forår- saget af det leverede støbegods. Det indbyrdes forhold mellem køber og sælger skal dog altid afgøres ved voldgift i henhold til punkt 57.

Ansvarsfrihed, force major

54. Følgende omstændigheder medfører ansvarsfrihed, såfremt de forhindrer aftalens opfyldelse eller gør opfyldelsen urimeligt byrdefuld: arbejdskonflikt og enhver anden omstændighed, som parterne ikke er herre over såsom pandemi, brand, krig, mobilisering eller militærindkaldelser af tilsvarende omfang, rekvirering, beslaglæggelse, valutarestriktioner, oprør og uroligheder, mangel på transportmidler, almindelig vareknaphed, restriktioner af drivkraft samt mangler ved eller forsinkelse af leverancer fra underleverandører, som skyldes nogen af de i dette punkt nævnte omstændigheder.

Omstændigheder, som nævnt, medfører kun ansvarsfrihed, såfremt deres indflydelse på aftalens opfyldelse ikke kunne forudses ved indgåelsen af aftalen.

55. Det påhviler den part, der ønsker at påberåbe sig nogen ansvarsfrihedsgrund, som nævnt i punkt 46, ufortøvet, skriftligt at underrette den anden part om dens opståen og ophør.

Ved force majeure hos køberen skal denne dække de omkostninger, sælgeren pådrager sig for at sikre og beskytte støbegodset.

56. Uanset hvad der i øvrigt følger af disse almindelige leveringsbetingelser, kan enhver af parterne hæve aftalen ved skriftlig meddelelse til den anden part, såfremt aftalens opfyldelse hindres i mere end 12 måneder af en begivenhed, som nævnt i punkt 54.

Tvister og lovvalg

57. Tvisligheder i anledning af aftalen og all, som har sammenhæng hermed, kan ikke underkastes domstolenes prøvelse, men skal afgøres ved voldgift i overensstemmelse med de lovregler om voldgift, som gælder i sælgerens land. Voldgiftsretten sættes i Herning Kommune.

58. Alle retsspørgsmål, der måtte opstå i anledning af aftalen, skal bedømmes efter loven i sælgerens land.